Konstitutionsutskottets betänkande 1985/86:24

om anslag till Riksdagen och dess myndigheter m. m. jämte motioner (prop. 1985/86:100 bil. 16, förs. 1985/86:13)

KU
1985/86:24

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet dels frågan om anslag till riksdagen och dess myndigheter (utom riksgäldskontoret och riksdagens revisorer) för budgetåret 1986/87, dels frågan om vissa anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1985/86, dels fyra motioner som avser inre riksdagsförhållanden.

FJORTONDE HUVUDTITELN

A. Riksdagen

1. Ersättningar till riksdagens ledamöter m. m.

Utskottet tillstyrker dels riksdagens förvaltningsstyrelses förslag i budgetpropositionen under punkt A 1, dels riksdagens förvaltningskontors förslag i Förs. 1985/86:13 om medel under anslagspunkt A 1 på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 och hemställer

1. att riksdagen till *Ersättningar till riksdagens ledamöter m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 147 377 000 kr.,
2. att riksdagen till *Ersättningar till riksdagens ledamöter m. m.* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 5 640 000 kr.

2. Riksdagsutskottens resor utom Sverige

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 2 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagsutskottens resor utom Sverige* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4 320 000 kr.

3. Bidrag till studieresor

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 3 och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till studieresor* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 325 000 kr.

1 *Riksdagen 1985/86. 4 saml. Nr 24*

4. Bidrag till viss verksamhet

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 4 och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till viss verksamhet* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 887 000 kr.

5. Bidrag till partigrupper

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 5 och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till partigrupper* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 12 490 000 kr.

6. Förvaltningskostnader

Utskottet tillstyrker dels riksdagens förvaltningsstyrelses i budgetpropositionen framlagda förslag under punkt A 6, dels riksdagens förvaltningskontors förslag i Förs. 1985/86:13 under punkt 1 om medel under anslagspunkt A 6 Förvaltningskostnader på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 och hemställer

1. att riksdagen till *Förvaltningskostnader* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 152 177 000 kr.,
2. att riksdagen till *Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 13 236 000 kr.

7. Utgivande av otryckta ståndsprotokoll

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 7 och hemställer

att riksdagen till *Utgivande av otryckta ståndsprotokoll* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 450 000 kr.

B. Riksdagens myndigheter

8. Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt B 3 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 16 000 000 kr.

9. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Förvaltningskostnader

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt B 5 och hemställer

att riksdagen till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 5 279 000 kr.

10. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet

Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt B 6 och hemställer

att riksdagen till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 7 351 000 kr.

Motionsyrkandena

1985/86:K306 av Helge Hagberg och Sture Ericson (båda s)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar inrätta institutionen f. d. riksdagsledamöter.

1985/86:K308 av Maj-Lis Lööw m. fl. (s, m, fp, c, vpk)

I motionen yrkas att riksdagen uppdrar åt förvaltningsstyrelsen att på väl synlig plats samla ett urval porträtt av förutvarande riksdagskvinnor.

1985/86:K312 av Gunnar Biörck i Värmdö (m)

I motionen yrkas att riksdagen överlämnar i riksdagen befintliga Endre Nemes konstverk till det museum över konstnärens verk som avses komma till stånd i Göteborg.

1985/86:K314 av Lars Ahlmark (m)

I motionen yrkas 1. att riksdagen beslutar om en särskild granskning av förvaltningskontorets handläggning av af Forselles, 2. att riksdagen beslutar om en redovisning av granskningen och att därav föranledda förslag skall föreläggas riksdagen.

Utskottet har inhämtat yttrande från riksdagens förvaltningskontor över motionerna, se bilaga, samt dessutom från den av förvaltningsstyrelsen inrättade konstgruppen såvitt avser motionerna K308 och K312.

Utskottet

I motionerna K308 och K312 tas upp frågan om den *konstnärliga utsmyckningen* i riksdagens hus. I fempartimotionen K308 begär motionärerna att det på väl synlig plats i riksdagshuset skall hängas porträtt av förutvarande riksdagskvinnor. Konstgruppen har avstått från att uttala sig i frågan.

I motion K312 föreslås att riksdagen skall besluta att överlämna i riksdagen

befintliga Endre Nemes konstverk till det museum över konstnärers verk som avses komma till stånd. I sitt yttrande erinrar konstgruppen om att de aktuella verken av Nemes i början av 1970-talet överlämnades till riksdagen av statens konstråd. Gruppen framhåller att den nuvarande placeringen av konstverken inte är den enda tänkbara inom riksdagens hus.

Utskottet får med anledning av de två motionerna erinra om att det enligt instruktionen för riksdagens förvaltningskontor ankommer på kontoret och dess styrelse att svara för riksdagens hus och riksdagens lokaler i övrigt. Den fråga som tas upp i motion K308 om att på lämplig plats samla ett urval porträtt av förutvarande riksdagskvinnor är enligt utskottets mening värd beaktande. Utskottet tillstyrker därför motionen. Vad gäller motion K312 om verk av Endre Nemes som av statens konstråd överlämnats till riksdagen finner utskottet att det är en fråga som klart ligger inom förvaltningskontorets kompetens. Utskottet anser att det får ankomma på förvaltningskontoret och dess konstgrupp att svara för den praktiska hanteringen av frågan. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion K312.

I motion K306 föreslås att riksdagen beslutar att inrätta *institutionen f. d. riksdagsledamöter*. Förvaltningskontoret har i sitt yttrande anfört att sådana föreningar finns i en del andra länder. Det finns enligt kontoret goda skäl för att en förening bildas även här. Utskottet instämmer i motionsförslaget och delar den bedömning som förvaltningskontoret gjort i frågan. Utskottet tillstyrker därför motion K306.

I motion K314 föreslås att riksdagen skall besluta om en särskild granskning av förvaltningskontorets handläggning av *ärendet af Forselles* samt att granskningen skall redovisas för riksdagen.

Under en lång följd av år har motionsvägen förts fram krav på någon form av ytterligare kompensation till Olof af Forselles för hans medverkan i olika frågor som har samband med riksdagens byggnader. Motionerna har avvisats av riksdagen med hänvisning till att ärendet handläggs av riksdagens förvaltningskontor, vars parlamentariskt sammansatta styrelse är det organ som i första hand skall ta ställning i ärendet. Sedan ett antal år är saken på Olof af Forselles initiativ anhängig vid domstol.

Utskottet vidhåller sin tidigare inställning beträffande handläggning och ansvarsfördelning i ärendet. Med det anförda avstyrks motion K314.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till motion 1985/86:K308 uppdrar åt riksdagens förvaltningsstyrelse att på väl synlig plats samla ett urval porträtt av förutvarande riksdagskvinnor,
2. att riksdagen avslår motion 1985/86:K312,
3. att riksdagen med anledning av motion 1985/86:K306 som sin mening ger riksdagens förvaltningsstyrelse till känna vad utskottet anfört beträffande en förening för avgångna riksdagsledamöter,
4. att riksdagen avslår motion 1985/86:K314.

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Wivi-Anne Cederqvist (s), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Sören Lekberg (s), Börje Stensson (fp), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Bengt Kindbom (c), Ulla Pettersson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Ove Karlsson (s), Birger Hagård (m) och Bo Hammar (vpk).

Särskilt yttrande

1. Beträffande stöd till partigrupper

Anders Björck, Hans Nyhage och Gunnar Biörck i Värmdö (alla m) anför:

Det stöd som utgår till riksdagens partigrupper uppgår till 12 490 000 kr. Tidigare redovisades kontorshjälpsstödet som en särskild anslagspunkt.

Tanken bakom kontorshjälpsstödet är att ge riksdagens ledamöter bättre möjligheter till viss kontorsservice. Denna skall hanteras inom partikanslierna. Någon särskild redovisning från partiernas sida till förvaltningskontoret om hur medlen disponerats sker inte, vilket framkommit under utskottets budgetprövning. Det skulle enligt vår mening vara lämpligt att partierna – även om något uttryckligt krav inte finns – i anslutning till budgetbehandlingen i förvaltningskontoret lämnade en redovisning på vilket sätt kontorshjälpsbidraget disponerats.

Till konstitutionsutskottet

Med anledning av motioner som väckts under allmänna motionstiden och som rör riksdagens förvaltningskontors ansvarsområde får förvaltningsstyrelsen som underlag för konstitutionsutskottets ställningstaganden anföra följande synpunkter.

K306 av Helge Hagberg och Sture Ericson (s)

Motionärerna vill ha en *förening för f. d. riksdagsledamöter*. Sådana föreningar finns i andra länder, bl. a. i Västtyskland. Enligt direktionens uppfattning finns det goda skäl för en förening. Medlemmarna bör själva ta ansvaret för föreningen och bestämma vilka typer av aktiviteter som man vill ägna sig åt. RFK bör kunna ge administrativ service och i övrigt fungera som ett stöd. Åtminstone i inledningsskedet kan det vara praktiskt med kontaktmän från de olika partierna som kan biträda på olika sätt. Någon form av ekonomiskt stöd från riksdagen såsom bidrag till resor och uppehälle för ledamöter från olika delar av landet bör också övervägas.

K308 av Maj-Lis Lööw m. fl. (s, m, fp, c, vpk)
K312 av Gunnar Biörck i Värmdö (m)

Motionärerna tar upp frågor om *den konstnärliga utsmyckningen* i riksdagens hus. I motion K308 begär motionärerna att på en väl synlig plats i riksdagshuset skall hängas porträtt på förutvarande riksdagskvinnor. Gunnar Biörck föreslår att de konstverk av Endre Nemes som hänger i riksdagshuset skall överlämnas till ett planerat museum i Göteborg över konstnärens verk.

Styrelsen föreslår att motionerna överlämnas till den av förvaltningsstyrelsen inrättade konstgruppen. I gruppen ingår Christoffer Gottlieb, ordf., Margit Sandéhn och Alf Wennerfors.

K314 av Lars Ahlmark (m)

Motionären vill ha en särskild granskning av förvaltningskontorets handläggning av *ärendet af Forselles*.

Motionären uppger att det är omöjligt för honom att bedöma hur hållfast grunden för af Forselles krav är men anser sig likväl "lätt" kunna konstatera att förvaltningskontoret handlagt frågan på ett märkligt sätt. Motionären kritiserar därefter förvaltningskontoret för den långa tid saken tagit och för att kontoret inte velat diskutera någon ersättning innan det av af Forselles mot riksdagen anhängiggjorda målet slutligt är avgjort.

af Forselles och hans företags krav mot riksdagen hänför sig till förhållanden som ligger långt tillbaka i tiden. När kraven från af Forselles först ställdes gjorde förvaltningskontoret med anlitande av expertis utifrån ingående undersökningar om det berättigade i kraven och kom därvid entydigt till slutsatsen att det inte fanns någon hållbar grund för af Forselles krav. Detta

ledde till att af Forselles företag KBK stämde riksdagen. Det är den form som återstår om två parter inte kan komma överens. Vid ett par tillfällen har af Forselles vid sådana diskussioner sagt sig skola komma med nytt material. Sådant material har emellertid inte presenterats och det har därför inte funnits underlag för ytterligare diskussioner på de av KBK anförda grunderna.

Det är alltså af Forselles som begärt rättslig prövning av sina anspråk. Det är svårt att frigöra sig från intrycket att orsaken till att processen inte drivits framåt i enlighet med stämningsansökan är att KBK ansett det utsiktslöst att vinna. I stället har KBK försökt att genom politiska kanaler få i gång diskussioner om ersättning, fordran på diffusa grunder av annat slag än dem som anges i processen. När motionären kritiserar förvaltningsstyrelsen för att ärendet dragit ut på tiden bör det observeras att den utdragna processen inte till någon del beror på RFK.

Förvaltningsstyrelsen har på intet sätt hindrat KBK att få sitt krav prövat i domstol. Motionärens kritik mot styrelsen på denna punkt är utan grund.

Beslut i detta ärende har fattats av riksdagens förvaltningsstyrelse. I beslutet har deltagit Ingemund Bengtsson ordförande, riksdagsledamöterna Oskar Lindkvist (s), Marianne Stålberg (s), Martin Olsson (c), John Johnsson (s), Rolf Clarkson (m), Björn Molin (fp), Tommy Franzén (vpk) och Sten Svensson (m) samt personalföreträdarna Anders Forsberg, SACO/SR och Lennart Hedlund SF. Föredragande har varit undertecknad Börje Gustafsson.

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

Börje Gustafsson

gotab Stockholm 1986 10937